

**14 MART 2009-2009/1. DÖNEM
SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK
MUHASEBE DENETİMİ**

SORULAR

1- Ödeme ve Tahsil İşlemleri ile ilgili hesapların maddi doğruluk testleri nasıl yapılır? Kısaca açıklayınız.

2- İşletmeye yeni bir makinenin taşıma ücreti ödenmiştir; makine alımında kullanılan kredilerin faizleri bulunmaktadır; makinenin montajı için ücret ödenmiştir; makinenin kullanımına başladıktan sonraki aylık bakımı için ücret ödenmiştir.

Bu harcamalardan hangisi gider hesabına borç yazılır?

3- Denetim raporlarında olumlu görüş bildirmesini engelleyen durumları ve buna bağlı olarak hangi görüşlerin bildirilebileceğini açıklayınız.

4- Şirket, 01.06.2008 tarihinde 3 yıllığına kiraladığı bir binaya jeneratör tesisatı yaptırmış ve bu işlemi aşağıdaki hesapları çalıştırarak muhasebeleştirmiştir:

770- Genel Yönetim Giderleri	XX
191- İndirilecek KDV	XX
100-Kasa	XX

İstenenler:

- Muhasebe ilke ve kurallarına göre bu kayıt doğru mudur?
- Doğru değilse, düzeltme kaydının nasıl olacağını gerekçeleriyle birlikte açıklayınız.

CEVAPLAR

1- a) Ödeme ve Tahsil İşlemlerinin Test edilmesi:

Tahsil işlemlerine ilişkin denetim;

- Kaydedilen tahsilat işlemlerinin gerçek olup olmadığı,
 - Tüm tahsilat işlemlerinin kaydedilip kaydedilmediği,
 - Tahsil işlemlerinin tutar olarak doğru olup olmadığı,
- Bakımlarından yapılır.

Tahsilatlar da para girişi kasa ya da banka yolu ile yapılır. Kasa yolu ile yapılan tahsilatlar da tahsilat makbuzu kullanılır. Tahsilat makbuzları, günlük kasa defteriyle, yevmiye ve büyük defter kayıtları ile karşılaştırılır. Banka hesaplarına para girişi de, bu hesaplarda işlem gören çek, sent ve alıcı ödemeleri ile karşılaştırılmak suretiyle test edilir.

Ödeme işlemlerine ilişkin testler de,

- Kaydedilen ödeme işlemlerinin gerçek olup olmadığı,
 - Tüm ödeme işlemlerinin kaydedilip edilmediği,
 - Ödeme işlemlerinin tutar ve dönem olarak doğru kaydedilip kaydedilmediği,
- Bakımından yapılır.

Çekle yapılan ödemelerde maddi doğruluk testi, çeklerdeki bilgilerle (tarih, tutar ve sıra numarası bakımından) yevmiye defterleri karşılaştırılarak, para ile yapılan ödemelerde ise maddi doğruluk testleri ödeme belgeleri ile kasa kayıtları karşılaştırılarak yapılır.

b) Kasa Hesabının Test Edilmesi:

Kasa hesabına ilişkin denetim,

- Hesap kalanının, kasada mevcut parayı gösterip göstermediği,
- Hesap kalanının kaydedilmesi gereken tüm nakit işlemleri kapsayıp kapsamadığı açılarından yapılır.

Denetçi yapacağı denetimlerde ayrıca önceden belirlediği tarihlerde ve sene sonunda kasa sayımı yaparak, sayım sonucu bulunan para mevcudunun kasa hesabı kalanına eşit olduğunu kontrol eder.

c) Banka Hesabının Test Edilmesi:

Bankalar hesabına ilişkin denetim işlemleri de;

- Hesap kalanının bankada mevcut parayı gösterip göstermediği,
- Hesap kalanının kaydedilmesi gereken tüm nakit işlemlerini kapsayıp kapsamadığı açılarından yapılır.

Bankalar hesabının borcuna ve alacağına kaydedilen işlemlerin aylık banka hesap ekstreleri ile karşılaştırılması, işlemlerin doğruluğunun test edilmesini sağlar.

2- V.U.K'nun 269 uncu maddesine göre iktisadi işletmelere dahil gayrimenkuller maliyet bedeli ile değerlendirilir. Aynı madde gereğince, gayrimenkullerin mütemmim cüzleri ve teferruatı; tesisat ve makineler, gemiler ve diğer taşıtlar ile gayri maddi haklar da gayrimenkuller gibi değerlendirilir. VUK'nun 270 incele maddesine göre makine ve tesisatın maliyet bedeline satın alma bedelinden başka gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri girer.

Buna göre işletmeye yeni bir makine taşınmasında ve makinenin montajındaki harcamaların aktifleştirilmesi gerekir. Makinenin alımında kullanılan kredi faizlerinden makinenin aktive alındığı yıla ilişkin olan maliyet bedeline eklenmesi zorunludur. Takip eden yıllarda ise aktifleştirme veya gider kaydetme konusu mükellefin ihtiyarına bırakılmıştır.

Makinenin kullanımına başladıktan sonraki aylık bakım ücreti ise, gider hesabına borç kaydedilecektir.

3- Denetçi, işletmenin mali tablolarının genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine, tutarlılık ilkesine ve tam açıklama ilkesine uygun olması halinde uygun görüşle denetim raporu düzenleyecektir.

Denetçinin uygun görüş dışında bir görüşle rapor düzenlemesi gerektiren durumlar yersiz açıklama, uygun olmayan muhasebe ilkelerinin kullanılması, makul olmayan muhasebe tahminleri gibi genel muhasebe ilkelerine aykırılıklarından ve kapsam sınırlamasından doğar. Denetçi bu durumlarda ortaya çıkan aykırılık veya belirsizliğin ağırlık derecesine göre şartlı görüş bildirme, olumsuz görüş bildirme ve görüş bildirmekten kaçınma şeklinde 3 tercihten birini kullanacaktır.

a) Şartlı görüş: Denetlenen işletmenin mali tablolarında genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine tutarlılık ve tam açıklama ilkesine mali tabloların bütününe doğruluğunu etkileyecek kadar önemli olmayan aykırılıklar bulunması halinde, denetçi sapma olan kalemi kolayca belirleyebiliyor ve mali tablolar üzerinde yaratacağı etki derecesini kestirebiliyorsa ve sapmanın niteliğini açıklayabiliyorsa, aykırılık içeren kalemler raporda “ şu şartla... veya şu istisna ile...” şeklinde başlayan bir cümle ile tefrik edilerek, diğer kalemler hakkında olumlu görüş verir.

b) Olumsuz görüş: Denetlenen işletmenin mali tablolarında genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine tutarlılık ilkesine ve tam açıklama ilkesine uygunsuzluk işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçlarını doğru olarak göstermesini engelleyecek boyutta ise olumsuz görüş bildirilir.

c) Görüş bildirmekten kaçınma: Denetçi denetim kapsamının görüş bildirilmeyecek kadar sınırlandırılmış olması, yeterli kanıt toplanmaması, etkin olmayan bir iç kontrol sisteminin olması ve önemli belirsizliklerin bulunması halinde ise görüş bildirmekten kaçınır.

4- 3 yıllığına kira ile tutulmuş bir binaya değer arttırıcı nitelikte yapılan bu harcamanın 264-Özel Maliyetler Hesabında izlenmesi gerekir. Bu hesap, kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerinin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan giderler ile (normal bakım, onarım ve temizleme giderleri hariç) bu gayri menkulün kullanılması için yapılıp kira süresinin sonunda mal sahibine bırakılacak olan, varlıkların bedellerini kapsar. Bu hesaba aktarılan tutarın kira sözleşmesi boyunca gider yazılarak amorti edilmesi söz konusudur.

Düzeltilme kaydı aşağıdaki gibidir:

264- Özel Maliyetler	XX	
770- Genel Yönetim Giderleri		XX

Düzeltilme kaydı yapılmıyorsa birden fazla yılda parçalar halinde gider yazılması gereken bir tutar bir yılda gider yazılmış olacağı için dönemsel ilkesine uyulmamış olacaktır. Ayrıca 2008 yılında fazla gider yazılacağı için kar olduğundan düşük, duran varlıklar ve dolayısıyla aktif toplamı da olması gerekenden düşük çıkacaktır.